Marija fil-Mużika (11)

minn Ivan Attard,
l-Organista tas-Santwarju Nazzjonali
tal-Madonna Ta' Pinu

It-Tislima tal-*Ave Maria* (1)

"Is-sliem għalik, Marija, mimlija bil-grazzja, il-Mulej miegħek, imbierka inti fost in-nisa u mbierek il-frott tal-ġuf tiegħek, Ġesù''.

Dawn huma l-kelmiet smewwija li bihom l-Arkanġlu Gabrijel, il-messaġġier ta' Alla, sellem lit-Tfajla ta' Nazareth fil-mument tat-tħabbira tat-tnissil tal-Feddej tal-umanità. Huma kelmiet konċiżi iżda li kellhom ifissru l-bidu ta' storja ġdida għall-umanità mtebbgħa bid-dnub tal-ewlenin ġenituri tagħna. Matul il-medda tas-snin, il-kelmiet tal-*Ave Maria* ma kinux biss sors ta' ispirazzjoni għal tant Dutturi tal-Knisja li kitbu omeliji sħaħ biex ifissru t-Tislima tal-Anġlu, iżda servew ukoll biex taw lil diversi mużiċisti madwar id-dinja ispirazzjoni mis-Sema għall-kompożizzjonijiet tagħhom.

Fil-fatt, l-*Ave Maria* hija fost l-aktar innijiet Marjani li nsibu verżjonijiet mużikali tagħha. F'dan l-artiklu tal-lum ser nagħtu ħarsa lejn tliet kompożituri kbar li tawna fost l-aktar melodiji popolari ta' dan l-innu. Dawn huma Jacob Arcadelt, Franz Schubert u Charles Gounod.

Jacob Arcadelt kien kompożitur ta' żmien ir-Rinaxximent li kien attiv kemm fl-Italja u kemm fi Franza u magħruf prinċipalment bħala kompożitur tal-mużika vokali sekulari. Għalkemm huwa kiteb ukoll mużika vokali sagra, Arcadelt kien wieħed mill-aktar kompożituri famużi tal-*madrigals*, biċċiet ta' mużika vokali u sekulari ta' żmien ir-Rinaxximent u l-bidu tal-era Barokka. Arcadelt kien l-iktar membru influwenti tal-fażi bikrija ta' din it-tip ta' kompożizzjoni, li mbagħad ma baqgħetx magħluqa biss fi Franza imma fetħet l-orizzonti tagħha fl-Italja wkoll. Matul il-karriera twila u produttiva tiegħu, Arcadelt kiteb mużika sagra u sekulari. Hu ħalla total ta' 24 motett sagru, 125 kanzunetta Franċiża, madwar 250 *madrigal*, tliet Quddisiet u mużika oħra. L-*Ave Maria* tiegħu hija waħda mill-aktar kompożizzjonijiet magħrufa. Hija ġiet ippubblikata għall-ewwel darba fl-1842 għal kor b'erba' vuċijiet bl-akkumpanjament tal-pjanu jew tal-orgni. Jeżistu numru ta' arranġamenti mużikali u traskrizzjonijiet ta' din il-kompożizzjoni, fosthom dak ta' Dietsch-Rondeau għal kor b'erba' vuċijiet, żewġ kurunetti, żewġ trumbuni u orgni.

Waħda mill-aktar *Ave Maria* popolari magħna hija bla dubju ta' xejn il-kompożizzjoni ta' **Franz Schubert**. Franz Peter Schubert (1797-1828) kien kompożitur Awstrijakk. Għalkemm miet ta' 31 sena, Schubert kien wieħed mill-kompożituri l-kbar

tas-seklu dsatax u l-aqwa kompożitur tal-*lieder* fl-ilsien Ġermaniż. L-importanza tal-mużika kommoventi tiegħu, li ġustament dan iż-żmien tintuża ħafna fiċ-ċinema, ma kinitx rikonoxxuta f'ħajtu; fil-fatt ħafna xogħlijiet tiegħu ndaqqu għall-ewwel darba wara mewtu. Fil-ħajja qasira tiegħu, Franz Schubert kien dejjem nieqes mill-flus, imma dan qatt ma kien jinkwetah sakemm ħbiebu kienu lesti biex jgħinuh, kif hu kien dejjem lest biex jgħinhom. Għalkemm miet bit-tifu fl-età ta' 31 sena biss, kellu żmien biżżejjed biex jikkomponi 'l fuq minn elf xogħol, fosthom xi sitt mitt *lieder*. Dawn tal-aħħar huma fost l-iżjed importanti mix-xogħlijiet tiegħu. Huma komposti fuq versi tal-ikbar poeti tal-ilsien Ġermaniż (Klopstock, Goethe, Schiller, Rückert, Heine), ta' xi ħbieb tiegħu (Mayrhofer, Körner, Spaun, Schober, Senn, Collin, Schwind), jew ta' poeti li baqgħu magħrufin minħabba l-*lieder* tiegħu (Müller). Il-baritonu Johann Michael Vogl, famuż ħafna f'dik l-epoka, sar ħabib u ammiratur ta' Schubert, u għamel kontribuzzjoni qawwija biex il-*lieder* tiegħu jsiru magħrufin, bħalma għamlu l-baruni Carl von Schönstein u l-kantanta Anna Milder. Schubert kiteb għal kull forma mużikali, barra kun'erti. Minkejja li kien influwenzat ħafna minn Haydn u Mozart, il-mużika tiegħu baqgħet differenti. Il-kompożizzjonijiet qishom improvizzati, poetiċi u melodiċi ħafna, fihom sbuħija naturali u immaġinazzjoni kbira, imma fl-istess ħin jistgħu jkunu fantastiċi, tal-ħolm u sikwit ta' qsim il-qalb, l-iżjed wara li l-kompożitur marad bla tama ta' fejqan. L-*Ave Maria* ta' Franz Schubert inkitbet f'April 1825 u ġiet ippubblikata għall-ewwel darba fl-1826. Din il-kompożizzjoni hija ddedikata lil Der Gräfin Sophie von Weissenwolf. Din l-*Ave Maria* hija magħrufa magħna l-Maltin u l-Għawdxin għax hija waħda mill-aktar li tindaqq fiċ-ċelebrazzjonijiet taż-żwieġ.

Kompożitur ieħor li għandu *Ave Maria* magħrufa ħafna huwa l-kompożitur **Charles-Francois Gounod** (1818-1893). Imwieled f'Pariġi, Franza, Gounod kien iben ta' omm pjanista u missier artist. Ommu kienet ukoll għalliema tal-pjanu u għalhekk ma setax jonqos li l-ewwel tagħlim tiegħu f'dan l-istrument irċevih mingħandha. Daħal fil-Konservatorju tal-Mużika f'Pariġi fejn studja taħt Fromental Halevy u Pierre Zimmermann. Matul il-karriera tiegħu, Gounod kiteb diversi kompożizzjonijiet kbar. Fost dawn ta' min isemmi l-*Messe Solennelle*, magħrufa wkoll bħala l-Quddiesa ta' Santa ¬eċilja. Dan ix-xogħol indaqq għall-ewwel darba nhar it-22 ta' Novembru 1855, festa ta' Santa ¬eċilja, Patruna tal-mużiċisti, f'waħda mill-knejjes ewlenin ta' Pariġi. Lil Gounod hija attribwita wkoll il-mużika tal-Innu Pontifi'ju li aktar tard sar l-innu uffiċjali tal-Belt tal-Vatikan. Fost l-opri li baqa' msemmi għalihom hemm *Faust* u *Romeo et Juliette*. L-*Ave Maria* ta' Gounod inkitbet fl-1853 u ġiet ippubblikata għall-ewwel darba fl-istess sena. Dan ix-xogħol huwa bbażat fuq il-Preludju Numru 1 għall-pjanu miktub mill-kompożitur famuż Johann Sebastian Bach. Insibu diversi arranġamenti mużikali u traskrizzjonijiet ta' din il-melodija.

Fl-artiklu li jmiss ser nagħtu aktar tagħrif dwar kompożituri oħra li kitbu *Ave Maria* b'tislima lill-Verġni Marija. ♦

Riferenzi:

Santucci, *La Madonna nella Musica*.